

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

јул-август 2025 / двоброј 154-155 7-8/2025

Услови за рад на одређено време и прерастање у радни однос на неодређено време у складу са Законом о раду и посебним прописима

- ▶ Заснивање радног односа и услови рада за лица до 18 година живота
- ▶ Извршење на непокретностима – први део
- ▶ Кривично дело увреда у светлу кривичноправне праксе и теорије
- ▶ Прекршаји против полне слободе
- ▶ Прикључење Србије СЕПА и могући ризици од финансијских превара у вези са инструментима платног промета
- ▶ Обавеза послодавца да надокнади трошкове превоза запосленом у новијој судској пракси
- ▶ Стицање стварних права одржајем у судској пракси – други део
- ▶ Прекршајна одговорност правног и одговорног лица у правном лицу
- ▶ Неке потешкоће у пракси у поступку издавања локацијских услова
- ▶ Одговори на питања из области здравственог система Републике Србије

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТРА ЗА ВРГУ О ДИВНИХ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Владимир Живанкић
Драгана Марчетић
Душан Рајаковић
Жељко Албанезе
Ивана Живковић
Иван Милић
Маја Матић
Никола Пантелић
Саша Кулић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
.- Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Питање под којим условима је могуће прерастање радног односа на одређено у радни однос на неодређено време често се јавља у судској пракси, па су у летњем двоброју анализирани судска пракса и законски услови који се тичу преображаја радног односа, при чему су истакнути и изузеци у јавном сектору у односу на правила из Закона о раду.

У оквиру рубрике „Радно право” скрећемо пажњу на текст који садржи свеобухватан преглед законских услова, ограничења и заштитних мера при заснивању и обављању радног односа лица млађих од 18 година у Србији.

У рубрици „Грађанско право” обрађено је извршење на непокретностима, сложен и формално уређен процес који представља један од најделикатнијих видова принудне наплате потраживања јер директно задире у основна имовинска права грађана. Због сложености материје наставак текста биће објављен у следећем броју овог часописа. У оквиру исте рубрике настављена је анализа услова који су неопходни за стицање права својине и других стварних права путем одржаја.

У овом броју часописа у рубрици „Кривично и прекршајно право” приказана је свеобухватна студија о кривичном делу увреде из члана 170. Кривичног законика, у којој аутор разматра појам части и угледа, три облика увреде (вербалну, реалну и симболичку) и анализира најзначајније одлуке домаћих судова са аспекта теорије и праксе. Иста рубрика садржи и анализу прекршајне одговорности правног лица и његових одговорних лица, а размотрена су и казнена дела која се појављују у пракси као сродна, у вези с којима постоји недоумица да ли су кривична или прекршајна дела против полних слобода.

Најчешћи проблеми који се јављају у пракси издавања локацијских услова у оквиру обједињене процедуре анализирани су у рубрици „Управно право”, док је у рубрици „Привредно право” дат свеобухватан преглед последица које доноси прикључење Србије Јединственом подручју плаћања у еврима (СЕПА), од усклађивања техничко-технолошких стандарда за брже и јефтиније трансакције до потенцијалних ризика од финансијских превара услед значајног убрзања платног промет.

Улози детективских агенција, чији се дан обележава 24. јула, у време када су нам више него икад потребни обучени и етички одговорни професионалци који ће, применом метода посматрања, анализе и верификације, помоћи да се дође до чињеница у приватним, пословним или правним контекстима посвећен је текст у рубрици „Поводом...”, док је фокус у рубрици „Кад језик пресуди” стављен на значај метода истраге Шерлока Холмса, односно знање Артура Конана Дојла за унапређење и развој полицијске науке, као и саме форензичке лингвистике, уз конкретне примере из књижевног дела.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутом, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца” и „Регистар прописа донетих између два броја”.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш **PROPISI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

РАДНО ПРАВО

- 4 Услови за рад на одређено време и прерастање у радни однос на неодређено време у складу са Законом о раду и посебним прописима
- 13 Заснивање радног односа и услови рада за лица до 18 година живота
- 19 Обавеза послодавца да надокнади трошкове превоза запосленом у новијој судској пракси

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 27 Стицање стварних права одржајем у судској пракси – други део
- 48 Извршење на непокретностима – први део

КРИВИЧНО ПРАВО

- 55 Кривично дело увреда у светлу кривичноправне праксе и теорије
- 62 Прекршајна одговорност правног и одговорног лица у правном лицу
- 66 Прекршаји против полне слободе

УПРАВНО ПРАВО

- 73 Неке потешкоће у пракси у поступку издавања локацијских услова

ПРИВРЕДНО ПРАВО

- 78 Прикључење Србије СЕПА и могући ризици од финансијских превара у вези са инструментима платног промета

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 90 Одговори на питања из области здравственог система Републике Србије

РУБРИКЕ

- 96 Портал читалаца
- 102 Календар важења правних аката
- 103 Поводом Међународног дана детективских агенција: савезници истине у савременом друштву
- 113 Кад језик пресуди: Речи као доказ – лингвистичка лупа Шерлока Холмса
- 124 Преглед прописа донетих између два броја

Услови за рад на одређено време и прерастање у радни однос на неодређено време у складу са Законом о раду и посебним прописима

У тексту су детаљно анализирани судска пракса и законски услови који се тичу прерастања радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, при чему су истакнути и изузеци у јавном сектору у односу на правила из Закона о раду.

Мр Жељко Албанезе

1. Примена Закона о раду

(1) Законске одредбе

Према одредби члана 37. став 1. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење – даље: Закон), уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима, који су оправдани роком, извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба. Према ставу 2. истог члана, послодавац може да закључи један или више таквих уговора о раду на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који с прекидима или без прекида **не може да буде дужи од 24 месеца**, при чему се прекид краћи од 30 дана не сматра прекидом периода од 24 месеца.

Од изнетог правила из члана 37. став 2. Закона – да лице може да се ангажује искључиво на 24 месеца (с прекидима или без њих) – постоји неколико изузетака, који су наведени у ставу 4. члана 37. Конкретно, **уговор о раду на одређено време може да се закључи и у следећим случајевима:**

1) ако је то потребно због замене привремено одсутног радника – **до његовог повратка;**

2) за рад на пројекту чије је време унапред одређено – **најдуже до завршетка пројекта;**

3) са страним држављанином на основу дозволе за рад у складу са законом – **најдуже до истека рока на који је издата дозвола;**

4) за рад на пословима код новооснованог послодавца чији упис у регистар надлежног органа у моменту закључења уговора о раду није старији од једне године – **на време чије укупно трајање није дужи од 36 месеци;**

5) са незапосленим којем до испуњења једног од услова за остваривање права на старосну пензију недостаје до пет година – **најдуже до испуњења услова, у складу с прописима о пензијском и инвалидском осигурању.**

По наведеним основама радни однос на одређено време може да траје краће или дужи од 24 месеца, али је лимитиран разлогом на који је заснован – до повратка одсутног запосленог, до завршетка пројекта, до истека радне дозволе странца.

Према ставу 5. члана 37. Закона, послодавац са истим запосленим може да закључи нови уговор о раду на одређено време по истеку рока рада на одређено време из претходних т. 1)–3) (замена запосленог, рад на пројекту, рад странца), по истом односно другом правном основу, у складу с чланом 37. То може да се догоди, на пример, ако је запослени најпре радио на одређено време ради замене одсутног запосленог, па га је по његовом повратку послодавац запослио на одређено време за рад на пројекту или због повећаног обима посла, итд.

Сва наведена објашњења о трајању радног односа на одређено време по разним осно-

образовања (предшколске установе, основне и средње школе) заснива се на основу конкурса, спроведеног на начин прописан за заснивање радног односа на неодређено време, у следећим случајевима:

1) ради замене одсутног запосленог преко 60 дана;

2) ради обављања послова педагошког асистента, односно андрагошког асистента.

Изузетно, установа без конкурса може да прими у радни однос на одређено време лице:

1) ради замене одсутног запосленог до 60 дана;

2) до избора кандидата – када се на конкурс за пријем у радни однос на неодређено време не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове, а најкасније до 31. августа текуће школске године;

3) до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс за пријем у радни однос, а најкасније до 31. августа текуће школске године;

4) ради извођења верске наставе.

У свим наведеним случајевима, а према ставу 9. у члану 155, радни однос на одређено време не може да прерасте у радни однос на неодређено време. Према томе, на заснивање, постојање и престанак радног односа у установама предшколског, основног и средњег образовања и васпитања примењује се Закон, а не општи режим радних односа (Закон о раду), па је важећа законска одредба да у установама образовања и васпитања радни однос на одређено време не може да прерасте у радни однос на неодређено време. То се односи на сваки уговор о раду на одређено време, без обзира на то да ли је закључен по конкурс или без конкурса и под којим условима, као што се и односи не само на лица која непосредно обављају васпитно-образовни рад већ и на лица која обављају друге помоћне послове.

(4) Закон о буџетском систему и ограничење запошљавања

Ограничење запошљавања код корисника јавних средстава уређено је чланом 27к Закона о буџетском систему. Чланом 2. истог

закона прописано је ко се сматра корисником јавних средстава, а чланом 105. да, ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности с поменутиим законом, примењују се његове одредбе.

Врховни касациони суд у пресуди Рев2 3029/20 заузео је став да су одредбе Закона о буџетском систему којима се прописује забрана заснивања радног односа с новим лицем ради попуњавања слободних односно упражњених радних места *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа из одређеног у неодређено време, што произлази из члана 105. Закона о буџетском систему. Наиме, прописи којима се ограничава број запослених на неодређено време императивног су карактера и не могу да буду дерогирани презумпцијом преображаја радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време ако би она довела до повећања броја запослених на неодређено време у односу на максимално утврђени број запослених на неодређено време код послодавца који, као корисник јавних средстава, подлеже законским ограничењима.

Исто је потврђено и у Пресуди Врховног касационог суда Рев2. 1983/21 од 31. 8. 2022. године, у којом је утврђено да су одредбе Закона о буџетском систему којима се прописује забрана заснивања радног односа с новим лицем ради попуњавања слободних односно упражњених радних места код корисника јавних средстава *lex specialis* у односу на одредбе члана 37. Закона о раду. Тако је и у Пресуди Врховног касационог суда Рев2. 1272/22 од 30. 5. 2022. године заузет став да су одредбе Закона о буџетском систему којима се прописује забрана заснивања радног односа с новим лицем ради попуњавања слободних односно упражњених радних места код корисника јавних средстава *lex specialis* у односу на одредбе члана 32. Закона о раду, којима је прописано да се, ако послодавац не закључи уговор о раду пре ступања запосленог на рад, сматра да је запослени засновао радни однос на неодређено време на дан ступања на рад.

Заснивање радног односа и услови рада за лица до 18 година живота

У тексту је дат свеобухватан преглед законских услова и ограничења за заснивање радног односа с малолетним лицима у Србији, укључујући обавезну родитељску сагласност, лекарско уверење, забрану штетних послова и посебне мере заштите на раду.

Мр Жељко Албанезе

Увод

Према члану 66. став 4. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 98/2006 и 115/2021 – амандмани):

- деца млађа од 15 година не могу да буду запослена,
- деца млађа од 18 година не могу да раде на пословима штетним по њихово здравље или морал.

Према члану 56. ст. 1. Закона о облигационим односима, за закључење пуноважног уговора потребно је да уговарач има пословну способност која се тражи за закључење тог уговора. Према томе, лица до 18 година живота могу да заснују радни однос, али послодавци морају да обрате посебну пажњу на услове у којима они раде.

Заснивање радног односа с лицима до 18 година живота – малолетна лица

Према члану 24. став 1. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005... и 113/2017), радни однос може да се заснује с лицем које има најмање 15 година живота и испуњава друге услове за рад на одређеним пословима, утврђене законом, односно правилником о организацији и систематизацији послова (даље: Правилник). Када је у питању запошљавање лица старијег од 15 и млађег од 18 година живота, оно се, као и за друга лица, обавља закључивањем уговора о раду, у складу с чланом 33. Закона, на неодређено или на одре-

ђено време. Поменуто лице може да заснује радни однос ако испуњава:

- 1) **опште услове** утврђене законом, општим актом и Правилником за обављање послова радног места за које заснива радни однос, и
- 2) **посебне услове** утврђене Законом о раду.

Према члану 24. став 1. Закона о раду, **општи услови** за заснивање радног односа су да лице има најмање 15 година живота и да испуњава друге услове за рад на одређеним пословима који су утврђени законом и Правилником. Према томе, у Закону о раду прописани су само општи услови за заснивање радног односа, и то у погледу година живота лица које може да заснује радни однос, док се други услови за рад на одређеним пословима утврђују законом, односно Правилником.

Посебни услови за заснивање радног односа с лицем млађим од 18 година прописани су чланом 25. Закона о раду, а то су:

- да има писмену сагласност родитеља, усвојоца или стараоца,
- да такав рад не угрожава његово здравље, морал и образовање, и
- да такав рад није забрањен законом.

У истом члану Закона о раду прописано је да лице млађе од 18 година живота може да заснује радни однос само на основу налаза надлежног здравственог органа којим се утврђује да је способно за обављање послова за које заснива радни однос и да такви послови нису штетни за његово здравље. Трошкове таквог лекарског прегледа за лица млађа од 15 година која су на евиденцији незапослених коју води републичка организација надлежна за запошљавање – сноси та организација. Ако се поменуто лице не налази на евиденцији Националне службе за запошљавање, трошкове тог лекарског прегледа сноси родитељ, старатељ, односно усвојилац.

ризичан рад, неће у пракси бити велик број захтева да се прати здравствено стање младих на раду, али послодавци свакако у односу према њима морају да имају посебне мере заштите. У том смислу може да буде препорука да се Правилником утврди на којим радним местима (пре свега у производњи) уопште могу да раде млади до 18 година код конкрет-ног послодавца, па да се актом о процени ризика обухвате адекватне мере. Свакако не би требало дозволити да се млада особа до 18 година макар и привремено распореди на радно место за које нису предвиђене мере заштите ако на њима ради малолетно лице. Према томе, када се Правилником утврде радна места на којима могу да раде млади до 18 година живота, на њима ће бити извршена и уписана у акт о процени посебна процена ризика у односу на ту категорију запослених.

У том смислу конципиран је и члан 4. Правилника: „Послодавац је дужан да обезбеди да запослени млади, њихови законски заступници – родитељи или стараоци буду у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.” Међутим, то такође значи да млади не би смели да буду ангажовани на радним местима на којима, у односу на њихове године старости, није извршена адекватна процена ризика, јер конкретни услови рада на одређеном радном месту не делују исто на старије и на младе раднике.

Због свих наведених чињеница у члану 5. Правилника наглашена је обавеза послодавца да младима обезбеди рад на радном месту и у радној околини на којима су спроведене мере за безбедан и здрав рад, **посебно водећи рачуна о специфичним ризицима за младе**. У вези с тим послодавац је дужан да обезбеди да млади буду заштићени од свих **специфичних ризика** за њихову безбедност и здравље и развој који су последица њиховог недостатка искуства, немања свести о постојећим или могућим ризицима или чињеници да млади још нису потпуно зрели. Ти „специфични ризици за младе”, који могу да се јаве приликом обављања послова на радном месту у радној околини, укључују:

1) излагање штетностима (физичким, биолошким и хемијским) из дела I. Прегледа штетности, процеса и радова, и

2) процесе и радове из дела II. Прегледа штетности, процеса и радова.

Преглед штетности, процеса и радова (Прилог) одштампан је уз Правилник и чини његов саставни део. У том прилогу именоване су све врсте штетности и сви процеси и радови који могу негативно да утичу на здравље младих, које послодавци у својим актима морају да имају у виду, идентификују их у својој средини и предузму превентивне и куративне мере за њихово ублажавање и прилагођавање младим радницима.

На врло конкретне мере заштите младих радника послодавце „упућује” и члан 6. Правилника. Према тим одредбама, забрањено је да се радно ангажују млади на радном месту у радној околини на којима се обавља рад:

1) који је објективно изнад њихових физичких или психолошких способности;

2) који укључује штетно излагање опасним материјама које су отровне, карциногене, изазивају наследна генетска оштећења или оштећују плод или на било који начин хронично утичу на људски развој;

3) који укључује штетно излагање зрачењу;

4) који укључује ризик од повреда за које може да се претпостави да их млади не могу препознати или избећи због своје недовољне пажње коју посвећују безбедности или недостатка искуства или оспособљености;

5) при којем постоји ризик за здравље због екстремне хладноће или врућине или буке или вибрација.

Практично, наведена одредба Правилника требало је да буде на његовом почетку, тако да се одмах саопшти послодавцима где не смеју да ангажују младе раднике (мада је то јасно истакнуто и у Закону о раду). Дакле, послодавци треба прво да прочитају члан 6. Правилника, па да, тек онда када утврде да има услова да ангажују младе на другим радним местима која нису забрањена за младе по члану 6, примењују мере прописане Правилником на тим радним местима на којима они могу да буду ангажовани у складу с Правилником и Законом о раду.

Обавеза послодавца да надокнади трошкове превоза запосленом у новијој судској пракси

У продужетку је представљен преглед новије судске праксе у области накнаде трошкова превоза запосленима, који обухвата анализу пре свега одредбе члана 118. Закона о раду, али и одредби посебних прописа и посебних колективних уговора.

Редакција

Накнада трошкова превоза у зависности од растојања између места становања и рада

У Пресуди Врховног касационог суда Рев2. 3459/22 од 26. 1. 2023. године одлучено је да запослени нема право на накнаду трошкова превоза ако у стварности не користи превоз. Реч је о случају у ком је тужилац тражио накнаду иако му је радно место удаљено свега 150 до 170 метара од места становања, што без потешкоћа прелази пешице. Суд је закључио да накнада превоза има рефундациони карактер и да се додељује само уколико запослени заиста има трошкове превоза, чиме се потврђује да реална потреба за превозом представља суштински услов за остваривање тог права.

Сентенца из Пресуде Врховног касационог суда Рев2. 3459/22 од 26. 1. 2023. године:

Растојање 150–170 метара између места становања и места рада, које према утврђеној чињеници тужилац може да прелази и прелази пешице, не оправдава досуду накнаде трошкова превоза, којих у конкретном случају нема.

Из образложења:

Чланом 118. став 1. тачка 1) Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/05... 95/18 – аутентично тумачење) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова, у складу са

општим актом и уговором о раду, за долазак и одлазак с рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз.

Чланом 26. став 1. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Сл. гласник РС” бр. 21/15... 123/22) прописано је да запослени има право на накнаду за долазак и одлазак с рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају (градски, приградски, међуградски), која мора да буде исплаћена до петог у месецу за претходни месец, уколико послодавац није обезбедио сопствени превоз. Уколико је перонска карта услов коришћења превоза, сматра се да је иста саставни део трошкова превоза. Одредбом става 2. истог члана прописано је да, ако на истој релацији превоз обавља више превозника или на конкретној релацији нема организованог јавног превоза, при утврђивању стварних трошкова превоза узима се у обзир просечна цена карата превозника за ту релацију, односно сличну релацију.

По оцени Врховног касационог суда, како у конкретној ситуацији одлука о основаности тужбеног захтева зависи од утврђеног чињеничног стања, с обзиром на то да тужилац нема стварне трошкове превоза, имајући у виду утврђену раздаљину од места становања тужиоца до места рада од око 150 до 170 м, као и да иде пешке, то је правилно другостепени суд применио материјално право када је одбио тужбени захтев тужиоца ДД за исплату накнаде трошкова превоза за долазак и одлазак с рада у спорном периоду у износу од 64.500,00 динара, са затезном каматом од 27. 11. 2011. године до исплате и износа од

парници јесу одредбе члана 118. става 1. тачке 1) Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/05), члана 37. Закона о платама државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС” бр. 62/06... 99/10), члана 2. става 1. тачке 1) и члана 3. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС” бр. 98/07) и члана 169. Закона о полицији („Сл. гласник РС” бр. 101/05). Према наведеним прописима запослени има право на накнаду трошкова за долазак и одлазак с рада у висини цене месечне претплатне карте у градском, приградском или међуградском саобраћају. Тужилац има право на накнаду штете у висини неисплаћених трошкова за долазак и одлазак с рада у периоду од 1. 12. 2007. до 30. 11. 2010. године, с обзиром на то да му је пребивалиште у ... , а место рада у ... , али и да му нису исплаћени трошкови превоза. Закон о раду у поглављу XVII садржи одредбе о остваривању и заштити права запослених. О правима, обавезама и одговор-

ностима из радног односа одлучује надлежни орган код послодавца, односно предузетник писменим решењем које се доставља запосленом, при чему запослени против тог решења може да покрене спор пред надлежним судом у року од 60 дана. Међутим, запослени судски поступак може да покрене и од сазнања за повреду права, дакле у ситуацији када о неком његовом праву, обавези или одговорности није донето решење против кога би он водио судски спор ради његовог побијања. Очито је да на тај начин сам Закон о раду дозвољава покретање судског поступка у неким ситуацијама без претходног обраћања послодавцу. Претходни услов за подношење тужбе предвиђен је само у члану 193. ЗПП, који се не односи на дато питање. С обзиром на то да се ради о праву које закон непосредно признаје, али и утврђује критеријуме за његово остваривање, то претходно обраћање послодавцу није услов за судску заштиту.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

Стицање стварних права одржајем у судској пракси – други део

Други део анализе наведене теме обухвата разматрање услова за стицање права одржајем, рачунање рокова за одржај и стицање права стварне службености одржајем.

Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

Драгана Марчетић,
судија Апелационог суда у Београду

Услови за стицање права одржајем

1. Државина

За стицање права својине одржајем неопходно је да постоји државина стицаоца у одређеном периоду који закон предвиђа, али и паралелно с тим пасивност власника који се не противи тој државини. Посебно је у члану 28. став 5. ЗОСПО одређено да наследник постаје савестан држалац од тренутка отварања наслеђа и у случају када је оставилац био несавестан држалац, а наследник то није знао нити је могао да зна, с тим што време за одржај почиње да тече од тренутка отварања наслеђа. У погледу службености то је чињеница да је фактички остваривана службеност, као и да се власник послужног добра томе није противио. Према члану 70. став 1, државину права стварне службености има лице које фактички користи непокретност другог лица у обиму који одговара садржини те службености.

Државину ствари има свако лице које непосредно врши фактичку власт на ствари – непосредна државина (чл. 70. ЗОСПО). Државину ствари има и лице које фактичку власт на ствари врши преко другог лица којем је по основу плодуживања, уговора о коришћењу стана, закупа, чувања, послуге или другог правног посла дало ствар у непосредну државину – посредна државина. Више лица може да има државину ствари или права – судржавина. Међутим, према чл. 71. тог закона, лице које по основу радног или сличног односа, или у домаћинству врши фактичку

власт на ствари за друго лице, а дужно је да поступа по упутствима тог другог лица, нема државину.

Наследник постаје држалац у тренутку отварања наслеђа, без обзира на то када је стекао фактичку власт на ствари у складу с чл. 73. тог закона.

Државина стицаоца мора да постоји све време које је према закону потребно за стицање права одржајем. Државина се губи када држалац престане да врши фактичку власт на ствари, али се државина не губи ако је држалац привремено спречен да врши фактичку власт независно од своје воље (чл. 74. ЗОСПО). Стога узнемиравање лица које сматра да је стекло право одржајем не утиче на остваривање његовог права уколико се не ради о власнику ствари. У том случају њему су на располагању средства из чл. 75–81. ЗОСПО за државинску заштиту. Сваки држалац ствари и права (члан 70) има право на заштиту од узнемиравања или одузимања државине (сметање државине). Држалац има право на самопомоћ против онога ко га неовлашћено узнемирава у државини или му ју је одузео, под условом да је опасност непосредна, да је самопомоћ нужна и да начин њеног вршења одговара приликама у којима постоји опасност. Судска заштита од узнемиравања, односно одузимања државине може да се тражи у року од 30 дана од дана сазнања за сметање и учиниоца, а најкасније у року од годину дана од насталог сметања (спор због сметања државине). Суд пружа заштиту према последњем стању државине и насталом сметању, при чему није од утицаја право на државину, правни основ државине и савесност држаоца. И држалац који је државину стекао силом, потајно или злоупотребом поверења има право на заштиту, осим у односу према лицу од којег је на такав начин дошао до државине, ако

се захтева да сусед не отвара прозор који би био окренут повласном добру и др.). То може да буде од утицаја на оцену почетка рокова за рачунање одржаја и оцену поступања власника послужног и повласног добра.

У судској пракси мањи је број одлука које се баве стицањем права стварне службености одржајем, али се у скорошњој одлуци, која је у продужетку цитирана, расправљало о условима за његов настанак.

Из образложења:

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, као и од одредби члана 53. Закона о основама својинскоправних односа, те члана 231. став 2. Закона о парничном поступку, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца налазећи да је исти неоснован, с обзиром на то да је током поступка утврђено да парцела коју користи тужилац, ознака ... КО П., има директан пешачки излаз на парцелу број ... – улица Ж. са тротоаром и зеленом површином, те да тужилац конституисање права службености не тражи ради прилаза самом стамбеном објекту него ради прилаза помоћним објектима (гаражи која више не постоји, необележеном паркингу месту) ради паркирања свог путничког аутомобила. Првостепени суд је нашао да околност да је на делу парцеле туженог у претходном периоду била изграђена гаража, која се у међувремену урушила, а на чије коришћење тужилац претендује, не може да буде разлог за конституисање службености пролаза јер се право службености установљава само **изузетно**, и то **када повласно добро на други начин и без несразмерно великих трошкова не може да се користи**, а право службености пролаза представља оптерећење ограничења права својине власника послужног добра, па се према **начелу рестрикције вршења службености** полази од неопходне потребе за коришћењем повласног добра. Такође, првостепени суд је нашао да тужилац у смислу одредбе члана 231. став 2. Закона о парничном поступку није пружио суду доказе којима се утврђује чињеница да се ради о неопходности пролаза кроз парцелу туженог, те да не постоји други начин приласка његовом стамбеном објекту, а такође

није доказао нити пружио доказе да је тражену службеност пролаза стекао путем одговарајућег правног посла, јер током доказног поступка није доказивао нити доказао да је у време закључења означеног анекса уговора Друштвено предузеће С. из П. било титулар права коришћења парцеле 6752/1, због чега није могао да пренесе на тужиоца више права него што је сам имао, односно није могао да пренесе право коришћења на парцели 6752/1, већ само право коришћења парцеле 6752/3 у вези са коришћењем стамбеног објекта изграђеног на истој парцели.

Такође, првостепени суд је закључио да је за конституисање права службености путем одржаја неопходно испуњење услова прописаних одредбом члана 54. Закона о основама својинскоправних односа, као и да је власник повласног добра, овде тужилац, фактички остваривао службеност у време од 20 година, док се власник посложних добара томе није противио јер је у конкретном случају утврђено да је тужилац дужи низ година остваривао право пролаза кроз парцелу 6752/1 ради проласка аутомобилом и паркирања истог, али **није доказао да је власнику парцеле то било познато јер непротивљење подразумева претежно саглашавање**, што значи да је власнику у конкретном предмету, правном претходнику туженог, то морало да буде познато, а та битна чињеница у овом поступку није доказана.

Разлоге и закључак првостепеног суда као правилне прихвата и овај суд као другостепени.

(Пресуда Ајелационој суда у Београду Гж 4307/21 од 13. 3. 2024)

Уместо закључка

Иако је одржај стари институт стварног права, а Закон о основама својинскоправних односа у примени је више деценија, и даље постоје дилеме у пракси и различитости у тумачењу прописа. Изложена судска пракса, иако углавном уједначена, ипак, у зависности од сваког конкретног случаја, може да има одступања и различитости.

Извршење на непокретностима – први део

Као један од најделикатнијих видова принудне наплате потраживања – извршење на непокретностима представља сложен, формално уређен процес. Специфичност таквог средства извршења огледа се у томе што је предмет извршења непокретност, која је најчешће највреднији део имовине извршног дужника.

Ивана Живковић,

дипломирани правник с положеним правосудним испитом

Циљ усвојених измена и допуна Закона о извршењу и обезбеђењу, које се примењује од 1. јануара 2020. године, био је да допринесе успостављању правичне равнотеже између права извршних дужника и права извршних поверилаца, затим да ојачају јавно поверење у поступку извршења и да повећају степен његове аутоматизације, као и да се успостави јединствен и ефикасан извршни поступак. Поједина средства и предмети извршења (пре свега извршење на непокретностима) захтевали су прецизније регулисање како би се отклониле недоумице и попуниле правне празнине на које је указала судска пракса.

Специфичност извршења на непокретностима огледа се у томе што је предмет извршења непокретност, која је најчешће највреднији део имовине извршног дужника. Наведено средство извршења представља највеће задирање у право сваког лица на несметано уживање имовине, које је гарантовано Уставом Републике Србије. То је и разлог што се, по правилу, њему прибегава када другим средствима не може да се намери потраживање извршног повериоца афирмацијом и оснаживањем начела сразмере. Сама важност непокретности извршног дужника апострофирана је и одредбом члана 150. Закона о извршењу и обезбеђењу, којом је прописано да је за одлучивање о предлогу за извршење ради намирења новчаног потраживања на непокретностима искључиво месно надлежан суд на чијем подручју се непокретност налази.

Извршне радње

Извршење на непокретностима ради намирења новчаног потраживања представља сложен поступак у ком су обавезне извршне радње по редоследу прописане одредбом члана 151. Закона о извршењу и обезбеђењу. Том законском одредбом одређено је да се извршење новчаног потраживања на непокретности спроводи **уписом забележбе решења о извршењу у катастар непокретности, проценом вредности непокретности, продајом непокретности и намирењем извршног повериоца из продајне цене**. Свака извршна радња која је прописана одредбом члана 151. Закона о извршењу и обезбеђењу има своју улогу и значај за даљи ток поступка.

Прва извршна радња која се предузима у поступку извршења новчаног потраживања на непокретностима јесте упис забележбе решења о извршењу у катастар непокретности. Самом забележбом решења о извршењу у катастар непокретности стиче се право на намирење, при чему је свакако то одлучујуће и за редослед намирења.

Следећи корак је процена вредности непокретности ради утврђивања тржишне вредности непокретности како би била одређена почетна цена на јавном надметању. Да би дошло до намирења извршног повериоца и других лица која претендују на намирење из цене која је постигнута продајом, неопходна радња је продаја непокретности, без обзира на то да ли је у питању јавно надметање или непосредна погодба.

сима о промету непокретности. Приоритетни носилац права прече куповине своје право остварује пре осталих, осим ако не изјави да се неће користити тим својим правом, па се након њега изјашњавају други носиоци наведеног права који су по редоследу иза њега. Уколико има више носилаца права прече куповине истог реда првенства и сви изјаве да купују непокретност, најлогичније би било да се настави јавно надметање између њих док се не дође до најповољнијег понудиоца.

Када су у питању сувласници као носиоци права прече куповине, величина сувласничког дела на непокретности не би требало да даје приоритет већ би требало да су сви изједначени у коришћењу свог права.

Уколико се непокретност продаје непосредном погодбом, јавни извршитељ дужан је да позове носиоца права прече куповине да се писменим путем изјасни да ли ће се својим правом користити или не. Уколико носилац права прече куповине не достави писмено изјашњење у остављеном року, сматраће се да се неће користити правом прече куповине.

Начин продаје непокретности

Одредбом члана 171. Закона о извршењу и обезбеђењу регулисано је да се непокретност продаје на усменом јавном надметању или непосредном погодбом. Јавни извршитељ може да одреди само продају на јавном надметању.

Странке могу да се споразумеју о продаји непосредном погодбом. У Закону су прописана два метода продаје непокретности:

- први представља усмено јавно надметање,
- док је други непосредна погодба.

У Закону је одређено да јавни извршитељ може да одреди продају само јавним надметањем, имајући у виду да је реч о транспарентном поступку и да ће се на тај начин остварити највиша цена. У складу са диспозицијом странака извршни поверилац и извршни дужник могу да се споразумеју о томе да се непокретност прода путем непосредне погодбе, на шта би и јавни извршитељ могао да им укаже у складу са својом обавезом посредовања.

Уместо закључка

Извршење на непокретностима је сложен, формално уређен процес, који представља један од најделикатнијих видова принудне наплате потраживања јер директно задире у основна имовинска права грађана, често укључујући и право на дом. Иако се сматра једним од најефикаснијих начина намирења потраживања, таква врста извршења мора да буде спроведена уз строго поштовање закона и уз уважавање основних права дужника да би се обезбедила ефикасност и правичност, уз процесне гаранције и заштиту достојанства дужника.

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Намен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 2.000 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За уређивање и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Кривично дело увреда у светлу кривичноправне праксе и теорије

Текст пружа свеобухватан приказ кривичног дела увреде из члана 170. Кривичног законика, при чему аутор указује на теоријске и практичне аспекте правне заштите части и угледа физичких и правних лица кроз домаћу судску праксу и тумачења.

Никола Пантелић,

јавни тужилац у Вишем јавном тужилаштву у Београду

Уводни део

Кривично дело увреде, обухваћено чланом 170. Кривичног законика, сврстава се у групу кривичних дела која се односе на заштиту части и угледа, заједно са осталим делима из поглавља XVII. Та група норми представља оквир заштите нематеријалних личних добара како физичких тако и правних лица.

Појам части, као предмет правне заштите, има дугу еволуцију у историји правне мисли. Још у римском праву част је била препозната као вредност која припада личности, али се за њено нарушавање није увек тражила надокнада у материјалном смислу већ је увређеном пре обезбеђивана морална сатисфакција.

Каснијим развојем грађанског и кривичног права, нарочито у континенталној традицији, част је добила своју димензионалну структуру: с једне стране као унутрашње уверење појединца о сопственој вредности, а с друге као начин на који га друштво перципира и вреднује. Друштвена оцена тј. углед представља спољашњи израз човекове личности. Са становишта позитивног права, обе димензије су објекти заштите, али је управо спољашњи аспект – углед у очима других онај који се најчешће штити у кривичноправном смислу.

Поред свега, част може да се посматра као скуп различитих елемената уважавања, па се тако у пракси и теорији говори о више „облика части“, као што су морална, национална, професионална, полна или културна. У по-

јединим струјама теорије кривичног права изражен је и став да част, за разлику од других правно заштићених добара попут тела, живота или слободе, не може да буде „повређена“ у материјалном смислу јер представља апстрактну, симболичку категорију. Управо та особина отвара бројне теоријске и практичне изазове у процесу доказивања повреде наведеног добра и у одређивању мере одговорности.

Појам угледа

За предметно кривично дело важан је појам угледа којим се именује спољашње друштвено уважавање. Поред части, углед је такође предмет кривичноправне заштите таквог кривичног дела. Част је дефинисана као облик социјалног признања, процена вредности појединца од стране заједнице на основу његовог деловања, начина живота, стручне компетентности и моралног понашања. Та друштвена оцена не произлази из тренутног утиска већ из трајнијег утиска који личност оставља кроз дужи период. Окружење (професионално, породично или шире друштво) кроз процес свесног и подсвесног посматрања појединца обликује одређену слику о њему, одређујући тиме степен поштовања и поверења који му се приписују.

У судској пракси повреда угледа најчешће се оцењује у контексту друштвене средине у којој појединац живи и ради, узимајући у обзир последице по његову част, каријеру, породични и јавни живот. Такође, судови приликом одлучивања узимају у обзир и да ли је наводно понижавање или вређање могло да утиче на друштвени статус, пословну репутацију или међуљудске односе конкрет-

осетљиву област друштвених односа. Често је тешко раздвојити оно што је дозвољена јавна критика од онога што је кажњиво омаловажавање. Због тога је законодавац унео изузетну норму, која има задатак да заштити критички говор, који је нужен за функционисање демократског друштва, без страха од кривичне санкције. То је нарочито важно у политичком, новинарском и академском контексту, где отворена расправа подразумева изношење непријатних, па и оштрих оцена, али не нужно са циљем вређања.

Судска пракса у последњим годинама све чешће признаје тај став као релевантну основу за искључење кривичне одговорности. Тако је у предмету Кж. 625/2022 Врховног суда од 21. фебруара 2022. године утврђено да је изјава окривљеног дата у оквиру службене комуникације, у својству одговорног лица у јавној установи, као и да је критика била усмерена на начин обављања посла другог лица, а не на његову личност. Суд је детаљно анализирао садржај, контекст и стил изјаве и закључио да не постоји намера омаловажавања. Сходно томе, примењен је став 4, па је окривљени ослобођен.

Слично је одлучио и Основни суд у Пожаревцу у предмету К. бр. 532/22 од 23. октобра 2023. године, када је поступајући судија закључио да је изјава „ухватио сам лопова“, дата полицијском службенику, представљала субјективан утисак грађанина у ситуацији у којој је веровао да је дошло до незаконитог поступања. Иако је друга страна навела да се осетила увређено, суд је нашао да изјава није дата са циљем омаловажавања већ у склопу заштите личног интереса, тако да не представља кривично дело у смислу члана 170 КЗ.

Посебну тежину при процени има управо намера. Није довољно утврдити да је неко нешто рекао у службеном или јавном контексту већ је потребно доказати да то није учинио с намером вређања или омаловажавања. Ако, рецимо, старешина у оквиру расправе о дисциплинској одговорности употреби израз

који би ван тог контекста био увредљив, суд мора да оцени да ли је тај израз имао функцију корективне критике или је пак био лична дисквалификација. У том смислу анализа начина изражавања, избора речи, тона и околности добија пресудни значај.

У пракси, дакле, судови све чешће препознају став 4. као заштитни механизам слободе изражавања, али га не примењују аутоматски. Он долази у обзир само онда када се ради о озбиљној, аргументованој критици, без личне омразе и циља да се други понизи. Граница између оштре критике и увреде је танка, али је управо због тога улога суда да ту границу пажљиво испита у сваком појединачном случају.

У Вишем суду у Чачку донета је несвакидашња одлука. Наиме, поред тога што је утврђено да у радњама окривљеног није испољена намера омаловажавања (приликом рекламације робе за купљену робу), тај суд нашао је и да је целисходно донети ослобађајућу одлуку због дела малог значаја. Образлажући одлуку суд је додао и то да су заштитни објекти наведеног кривичног дела част и углед неког лица које омаловажава учинилац. Критеријум за утврђивање да ли нешто представља омаловажавање објективни је критеријум, што значи да није од утицаја, како је то схваћено, на лице којем је увредљива изјава упућена. Међутим, при оцени степена кривице, а у ситуацији анализе садржаја изговорених речи и разлога саопштавања, другостепени суд налази да код окривљене није постојала намера омаловажавања приватне тужиље, па степен кривице окривљене није висок, штетне последице су незнатне и општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање кривичне санкције, посебно уз утврђене чињенице да је рекламација од стране окривљене била основана, тако да се пресуда првостепеног суда преиначује и окривљена се ослобађа од оптужбе, јер има места примени института дела малог значаја из чл. 18. КЗ (Пресуда Вишег суда у Чачку Кж 161/2022 од 22. 8. 2022).

Прекршајна одговорност правног и одговорног лица у правном лицу

Циљ ове анализе огледа се, пре свега, у указивању на строгост прекршајног кажњавања правног и одговорног лица у правном лицу, а затим у могућности изрицања строгих санкција, забране и губитка обављања одређених делатности и уписа у одговарајуће евиденције. На крају, циљ је и да се укаже на то да је нужно добро познавање прописа како се не би учинио прекршај.

Доц. др Иван Милић,
Универзитет у Новом Саду –
Правни факултет у Новом Саду

Друштвено опасне радње прописане су као **кривична дела**. Радње које су мање друштвено опасне предвиђене су као **прекршај или привредни преступ**. Дакле, у Републици Србији постоје три врсте **казнених дела**: кривична дела, прекршаји и привредни преступ.

Прекршаји се прописују у различитим областима друштвеног живота. Број прекршаја који се прописује, на пример, у области **образовања, пореза и рачуноводства** изузетно је велик. Потребно је рећи и то да се прекршаји, осим законима, прописују и уредбама **Владе, покрајинским и локалним одлукама**.

Основни извор прекршајног права је Закон о прекршајима („Сл. гласник РС” бр. 65 од 25. јула 2013, 13 од 19. фебруара 2016, 98 од 8. децембра 2016 – УС, 91 од 24. децембра 2019 – др. закон, 91 од 24. децембра 2019, 112 од 12. октобра 2022 – УС – даље: ЗП). За прекршај могу да се пропишу **строге казне** за правно лице и за одговорно лице у правном лицу. Тако се, на пример, правном лицу може изрећи новчана казна и до **2.000.000 динара**. С друге стране, одговорном лицу у правном лицу може да се изрекне новчана казна до **150.000 динара**. Колико ће изречена новчана казна да погоди правно и одговорно лице, по правилу, зависи од економске моћи правног лица и имовног стања одговорног лица у правном лицу. Уколико правно лице не плати изречену новчану казну, следи **принудна наплата**. С друге стране, ако одговорно лице у правном лицу не плати у року новчане казне, новчана казна замењује

се за **казну затвора или казну рада у јавном интересу**. Новчана казна може да се пропише у распону, фиксом износу или сразмери.

Према ЗП (чл. 27):

Правно лице је одговорно за прекршај учињен радњом или пропуштањем дужног надзора органа управљања или одговорног лица или радњом другог лица које је у време извршења прекршаја било овлашћено да поступа у име правног лица.

Правно лице одговорно је за прекршај и када:

- 1)** орган управљања донесе противправну одлуку или налог којим је омогућено извршење прекршаја или одговорно лице нареди лицу да изврши прекршај;
- 2)** физичко лице изврши прекршај услед пропуштања одговорног лица да над њим врши надзор или контролу.

Под условима из става 2. истог члана правно лице може да одговара за прекршај и када:

- 1)** против одговорног лица прекршајни поступак је обустављен или је то лице ослобођено од одговорности у складу са одредбама члана 250. тог закона;
- 2)** постоје правне или стварне сметње за утврђивање одговорности одговорног лица у правном лицу или не може да се одреди ко је одговорно лице.

Одговорност физичког или одговорног лица у правном лицу за учињени прекршај, кривично дело или привредни преступ *не искључује* одговорност правног лица за прекршај.

Према члану 30. ЗП:

Одговорним лицем, у смислу наведеног закона, сматра се лице којем су у правном лицу

као одговорно морао да **ослободи одговорности** (вид. чл. 250. ЗП).

Из судске праксе:

Статус одговорног лица по Закону о слободном пристицању информацијама од јавног значаја могу да имају и руководиоци органа јавне власти и лице овлашћено за пристицање информацијама од јавног значаја, а које ће лице заиста сносити одговорности за прекршај зависи од тога да ли је у органу у којем је одређено службено (овлашћено) лице које би постојало по захтевима за пристицање информацијама – ако јесте онда оно по Закону одређеним условима сноси одговорности за прекршај, а ако овлашћено лице није одређено, онда одговорности за прекршај сноси руководиоци органа јавне власти (Правно схватање са одвојених седница у 2017. години, Република Србија, Прекршајни апелациони суд).

Прописи у Републици Србији неретко се мењају. Примера ради, у **току 2025. године до 30. априла** изашло је **39** бројева „Службеног гласника“, у којима су објављени многобројни прописи, да не говоримо о променама **покрајинских и локалних прописа**. Довољно је видети **бројеве** „Службеног гласника“ у којима се помиње Закон о пореском поступку и пореској администрацији и уверити се колико пута је тај закон мењан и допуњава. Наведено треба истаћи зато што је неопходно **стално пратити прописе**, јер се у супротном чини **казнено дело – кривично дело, привредни преступ или прекршај**.

Пословање треба ускладити с важећим прописима како се не би чинила казнена дела. С друге стране, ако се учини прекршај, на „тужиоцу“ је да **доказује** постојање прекршаја и прекршајне одговорност учиниоца. Добро **познавање прописа из области прекршајног права** може да помогне окривљеном да прекршајна **санкција буде блажа или да у појединим случајевима не одговара за прекршај**.

Према Закону о прекршајима, правно лице у прекршајном поступку мора да има свог **представника**. За окривљено правно лице у прекршајном поступку учествује његов представник, који је овлашћен да предузима све радње које може да предузима окривљени (чл.

120. ЗП). Представник окривљеног правног лица је лице овлашћено да то правно лице представља или заступа на основу закона или другог акта. Представник окривљеног правног лица (...), *осим законског заступника*, мора да има писано овлашћење органа који га је одредио за представника. Представник окривљеног правног лица може да буде само једно лице.

У ЗП предвиђене су и специфичности које се тичу **страног правног лица**. Представник окривљеног страног правног лица је лице које управља представништвом или другом пословном јединицом тог правног лица у Републици Србији, ако за представника правног лица не буде одређено друго лице (чл. 122. ЗП).

ЗП прописује и ко *не може* да буде представник правног лица (чл. 123. ЗП):

- 1.** Представник правног лица *не може* да буде лице које је у истој ствари сведок. Такво решење је логично јер је сведок незамењив.
- 2.** Представник правног лица *не може* да буде одговорно лице против којег се води прекршајни поступак за исти прекршај, осим ако је то лице једино овлашћено за заступање окривљеног правног лица.

На основу захтева за покретање прекршајног поступка суд сазнаје ко је сведок и ко је одговорно лице. Свакако да проблем у том смислу може да се појави уколико се у току прекршајног поступка предложи нови сведоци – они који нису наведени у захтеву за покретање прекршајног поступка.

У та два случаја суд је дужан да позове правно лице да у року од осам дана одреди другог представника. Ако окривљено правно лице на позив суда не одреди свог представника или у року који суд одреди не одреди другог представника, може да буде кажњено новчаном казном од 10.000 до 30.000 динара. Ако и после изрицања те казне правно лице не одреди свог представника, за свако даље неодривање позиву казниће се новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

Потребно је рећи и да одређене специфичности постоје и када је реч о браниоцу. Наиме, бранилац правног лица и одговорног лица у том правном лицу *не може* да буде лице које је у истом прекршајном поступку имало својство представника правног лица (вид. чл. 125. ЗП).

Прекршаји против полне слободе

Сврха овог текста је разматрање казnenих дела која се појављују у пракси као сродна, у вези с којима постоји недоумица да ли су кривична или прекршајна полна (сексуална) дела, тј. ако су прекршајна – да ли се и које вредности штите прекршајним санкцијама.

Владимир Живанкић,
судија Прекршајног суда у
Кикинди

У погледу кривичних дела из поглавља 18 Кривичног законика „Кривична дела против полне слободе” наведено је да „заштитним објектом ... могу се сматрати слобода и достојанство личности појединаца у односу на свој полни живот и морална осећања људи у погледу полних односа (полни морал)”. Осим тога, „суштину ових дела чини задовољење полног нагона и зато се као извршилац појављује само оно лице које на инкриминисан начин задовољава или покушава да задовољи тај нагон” („Приручник за полагање правосудног испита”, том 2, аутори Станко Бејатовић и други, „Савремена администрација” 1988, Београд, стр. 1502 и 1503).

Два кривична дела која су занимљива у овом контексту су недозвољене полне радње (члан 182) и полно узнемиравање (члан 182а).

Кривично дело недозвољене полне радње

Прво кривично дело постоји у више облика, и то уколико неко принуди другог употребом силе или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело тог или њему блиског лица, претњом да ће се за то или њему блиско лице открити нешто што би шкодило његовој части или угледу, или претњом другим тешким злом, искористивши душевно обољење, заостали душевни развој, другу душевну поремећеност, немоћ или какво друго стање тог лица услед којег оно није способно за отпор, затим ако злоупотребом свог положаја наведе лице које се према њему налази у односу какве подређености или зависности,

као и уколико наставник, васпитач, старалац, усвојилац, родитељ, очух, маћеха или друго лице које злоупотребом свог положаја или овлашћења с малолетником који му је поверен ради учења, васпитавања, старања или неге изврши неку другу полну радњу – која није обљуба или с њом изједначен чин.

Тежи облик наведеног дела постоји ако другу полну радњу лице изврши с дететом или је изврши према детету.

Подсећамо на то да је, према члану 112. Кривичног законика, малолетник лице које је навршило 14, а није навршило 18 година, као и да је малолетно лице оно које није навршило 18 година, док је дете оно лице које није навршило 14 година.

Дакле, једно од битних обележја предметног дела је „друга полна радња”, која је одређена одречно – тако да није обљуба или с њом изједначен чин.

Помоћ у разумевању кривичног дела недозвољене полне радње нуди Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици из 2011. године. У њеном члану 36. („Сексуално насиље”) одређена је „друга сексуална радња” као радња која није „вагинална, анална или орална пенетрација сексуалне природе на телу другог лица без њеног/његовог пристанка, коришћењем било ког дела тела односно предмета”.

Из свега наведеног произлази да је битно обележје дела „друга полна радња” радња чињења извршена с другим лицем (оштећеном особом) или према другом лицу (оштећеној особи) која је полна (сексуална), али не обљуба или с њом изједначен чин.

Примери из судске праксе су:

Општински суд у Кикинди К број 222/99 од 26. 1. 2000. године:

ње које има за циљ или представља повреду достојанства лица у сфери полног живота, које изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење”. Поред тога, „одредба члана 182. КЗ изричито обухвата само активни облик полних радњи, што подразумева да извршилац полну радњу врши на телу жртве”.

(Пресуда Врховног суда КЗЗ број 1271/23 од 20. 12. 2023)

Прекршајно дело је непристојно, дрско и безобзирно понашање, које је иначе општег карактера. У конкретном случају извршено је дрским или безобзирним понашањем које је усмерено према полној слободи другог лица, којим се на јавном месту вређа морал грађана.

У погледу овог прекршајног дела постоје, значи, и радња и последице те радње у виду повреде полне слободе оштећене особе, изазивања моралног презира и гађења било оштећене особе било других грађана, или и оштећене и грађана.

Умишљај и свест о забрањености дела су неупитни код кривичних дела. Међутим, сада се уочава да и по питању поменутог прекршајног дела радња извршења мора да буде скривљена – са умишљајем, предузета, и то са свешћу учиниоца да је његово поступање забрањено.

Заштитно добро, односно вредности које се штите. У погледу кривичних дела која су размотрена штити се слобода и достојанство полног живота појединца, као и полни морал (морална осећања људи у погледу полних односа).

Полни живот појединца, другим речима одређен је као „право на сексуално самоопредељење”.

(Пресуда Врховног суда број КЗЗ 1341/2024 од 15. 10. 2024)

У вези с предметним прекршајним делом које је размотрено штити се полна слобода појединца, али и морал других (морал грађана). Како је морално оно понашање које не изазива презир и гађење других, то може да се

каже да се у конкретном случају прекршајним санкцијама штити морал грађана на јавном месту од понашања усмерених према полној слободи другог лица.

Закључна разматрања

Република Србија прихватила је Конвенцију Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици, потврдивши је Законом који је објављен у „Службеном гласнику РС – Међународни уговори” бр. 12/2013 од 31. 10. 2013. године, чиме је садржај Конвенције постао део нашег правног поретка.

Будући да је чланом 36. Конвенције одређено да сексуално насиље, поред осталог, представља и намерна друга сексуална радња (која није силовање) са лицем без њеног/његовог пристанка, онда прекршајно дело које је овде размотрено јесте дело сексуалног (पूर्ण) насиља.

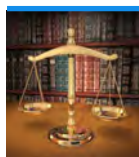
У вези са свим претходно наведеним може да се постави питање да ли отворити расправу о увођењу у правни поредак прекршајног дела против полне слободе или радње које су досад квалификоване као прекршајне заправо јесу кривична дела. Да би прекршајни суд у пуној мери остварио улогу заштите правног поретка Републике Србије, слободе и права грађана, законом утврђених права и интереса субјеката права, обезбеђивања уставности и законитости, јединствене примене права и једнаке заштите свих пред законом (члан 2. Закона о уређењу судова), и у односу на поменути прекршај нужно је:

1. веће укључивање јавног тужилаштва у оцену да нека радња подлеже прекршајном или кривичном гоњењу;
2. искључивање Министарства унутрашњих послова, као органа управе, из прекршајног гоњења и заступања прекршајне оптужбе;
3. охрабривање оштећеног и његовог законског заступника, ако је оштећени малолетно лице, али и поучавање о његовом праву да подноси захтев за покретање прекршајног поступка и да га заступа.

Неке потешкоће у пракси у поступку издавања локацијских услова

Анализом кључних изазова у поступку издавања локацијских услова указано је на неколико најчешћих проблема, као што је проблем непотпуних захтева, али и тзв. усаглашених захтева, затим на примену посебних правила о рачунању рокова у односу на правила из ЗУП-а, као и на питање стварне надлежности за поступање и последице увођења еПисарнице.

Саша Кулић, дипл. правник,
виши саветник у Министарству пољо-
привреде, шумарства и водопривреде
– Републичкој дирекцији за воде

Поступак издавања локацијских услова је један од најсложенијих поступака у нашем правном систему. На такав закључак упућује чињеница да у том поступку учествује више органа, који са различитих аспеката, из угла својих надлежности, морају да сагледају али и учествују у припреми целокупне документације, неопходне за изградњу неког објекта. Имајући у виду да објекти могу да буду различити, не само по својим грађевинским, конструкционим особинама, већ и по намени, органи који учествују у том поступку морају врло бржљиво да приступе припреми документације како би градња објекта била у складу са строгим прописима. Дакле, један сегмент у целој процедури која претходи самој изградњи објекта у нашем праву је издавање локацијских услова. Локацијски услови садрже све урбанистичке, техничке и друге услове и податке потребне за израду идејног пројекта, пројекта за грађевинску дозволу и пројекта за извођење, у складу с наведеним законом, при чему се издају за катастарску парцелу или више њих.

Идеју за овај текст изнедрила је пракса издавања локацијских услова која је заснована на искуству мојих колега из Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичке дирекције за воде, који непосредно раде на припреми водних услова који се уграђују у локацијске услове. Њима дугујем велику захвалност због тога што су поделили

са мном сва своја корисна запажања до којих су дошли радећи на тим пословима, као и на сугестијама и предлозима које су изнели током настанка ових редова.

Издавање локацијских услова обавља се у систему обједињене процедуре, која је замишљена као значајно олакшање, поједностављење и убрзање процедуре издавања аката у поступку планирања и изградње објекта. Та процедура прописана је Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС” бр. 72/2009, 81/2009 – исправка, 64/2010 – УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – УС, 50/2013 – УС, 98/2013 – УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др. закон, 9/2020, 52/2021, 62/2023 – даље: Закон), затим Уредбом о локацијским условима („Сл. гласник РС” бр. 87/2023 – даље: Уредба), којом су прописани обавезна садржина, поступак и начин издавања локацијских услова од стране надлежног органа, услови за пројектовање и прикључење и обавезна садржина, поступак и начин издавања услова од стране ималаца јавних овлашћења, као и Правилником о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем („Сл. гласник РС” бр. 96/2023 – даље: Правилник), којим су ближе прописани предмет и поступак спровођења обједињене процедуре кроз Централни информациони систем за електронско поступање у оквиру обједињене процедуре у поступцима за издавање аката у остваривању права на изградњу и употребу објекта.

Сама процедура, поједностављено речено, одвија се на следећи начин: подносилац захтева – инвеститор обраћа се надлежном органу за издавање локацијских услова за пројектовање односно прикључење, а то могу

ње из њихове надлежности, што би требало да буде од помоћи подносиоцима захтева – инвеститорима.

Када надлежни орган поднесе захтев имаоцу јавних овлашћења за услове у поступку издавања локацијских услова, неки имаоци јавних овлашћења имају претходне поступке пре издавања услова. На пример, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичка дирекција за воде прибавља мишљења од јавног водопривредног предузећа, Републичког хидрометеоролошког завода и Агенције за заштиту животне средине, с тим што се сва та процедура одвија ван ЦИС-а. Наведено ствара велике проблеме у поступању јер је практично немогуће одржати рокове из ЦИС-а, с обзиром на то да се мишљења траже ван ЦИС-а, тако да органи од којих је тражено мишљење нису везани кратким роковима из ЦИС-а, за разлику од имаоца јавних овлашћења, који морају да поступају и издају услове у том кратком року. Рокови који су прописани у оквиру обједињене процедуре и односе се на имаоца јавних овлашћења су строги. Садржани су у члану 12. Правилника: ако ималац јавних овлашћења надлежном органу не достави тражене услове за пројектовање и прикључење у року, орган који поступа по захтеву за издавање локацијских услова застаје с поступком и о томе обавештава подносиоца захтева и имаоца јавних овлашћења, уз захтев имаоцу јавних овлашћења да му тражене услове достави без одлагања и обавештење да ће поднети пријаву за привредни преступ. Такође, Регистратор регистра обједињених процедура у року од три радна дана од истека рока за поступање подноси прекршајну пријаву против одговорног лица у имаоцу јавних овлашћења. Најзад, руководиоца надлежног органа подноси пријаву за привредни преступ ако услове за пројектовање и прикључење ималац јавних овлашћења не достави ни након обавештења да ће поднети пријаву за привредни преступ. Постоји вишегодишња иницијатива да се поступци прибављања претходних мишљења убаце у ЦИС, а постојала је и иницијатива према МГСИ да се тај проблем реши, али до данашњег дана то није учињено. Било би целесходно што пре изменити прописе и отклонити наведени проблем јер доводи у питање

нормално функционисање органа, нарочито ималаца јавних овлашћења.

Важно је указати овде и на један, могло би се рећи, превасходно технички проблем у поступцима издавања локацијских услова. Наиме, увођење еПисарнице одразило се на све аспекте функционисања органа јавне власти, па и на поступак издавања локацијских услова. Оно што се показало као насушна потреба јесте то да се „увежу” поступци издавања аката у ЦИС-у и еПисарници, што до сада није урађено. Из наведеног разлога обрађивачи за један захтев спроводе два засебна поступка: један кроз ЦИС, а други кроз еПисарницу, што у пракси доводи до беспотребног администрирања и губитка времена. Такође, за поднете захтеве кроз ЦИС имаоци јавних овлашћења морају сами да формирају предмет у еПисарници зато што поступци нису увезани, а то би требали да раде администратори, а не обрађивачи. У пракси, међутим, сав тај посао сваљује се на обрађиваче предмета у органу који је ималац јавних овлашћења, што није добро. Они би морали да се фокусирају на сам предмет, уместо да буду оптерећени техникалијама. То посебно важи за имаоце јавних овлашћења који немају довољан број извршилаца који раде на пословима издавања услова, какав је случај управо у органу чија су искуства изнета у овом тексту.

Као што се може видети на основу претходно изложених искустава, поступак издавања локацијских услова заиста је комплексан и захтева много знања и координацију више субјеката, повезаних обједињеном процедуром. Искуства која су представљена можда се не срећу и код других субјеката, као што је могуће да се код њих јављају нека која овде нису поменута. Било је потребно да се укаже на извесне потешкоће, проблеме и нејасноће који се срећу у таквим поступцима како би били отклоњени, а поступак издавања локацијских услова учинио ефикаснијим. Верује се да се неки од њих могу отклонити без већих напора, док би поједини захтевали измену прописа и њихово усаглашавање. У сваком случају корисно је да се о томе прича и пише јер се једино на тај начин, указивањем на проблеме који су уочени кроз праксу, може унапредити поступак који, у то нема сумње, има изузетан значај.

Прикључење Србије СЕПА и могући ризици од финансијских превара у вези са инструментима платног промета

У овом тексту фокус је на новинама у вези са извршавањем платних трансакција у еврима до којих је дошло прикључењем Србије Јединственом подручју плаћања у еврима, као и низом правила, пракси и стандарда договорених на међубанкарском нивоу којима се постиже интероперабилност у пружању и обради платних инструмената СЕПА, али и могућим ризицима од финансијских превара у вези са СЕПА инструментима платног промета (последица брзине у реализацији трансакција).

Маја Матић,

шеф Одсека за истраживања и анализу ризика корупције Агенције за спречавање корупције

I Усклађивање стандарда везаних за платне трансакције на нивоу Европске уније

Европска унија је након увођења евра схватила да плаћања између појединачних земаља у Европској унији трају по неколико дана (понекад и више од десет дана), при чему је цена тих трансакција изузетно висока. Поред тога, платни системи у појединим земљама Европске уније били су у различитим степенима развоја. У таквом окружењу схватило се да само увођење евра није довољно ако се не омогуће и јединствени начини обављања безготовинских трансакција, али и смањи време потребно за њихово извршење и трошкови. За то је било неопходно ускладити различите стандарде који су се примењивали у земљама Европске уније, на основу чега је и настала иницијатива СЕПА.

Јединствено подручје за плаћање у еврима (енг. *Single Euro Payments Area* – СЕПА) представља паневропску иницијативу, засновану на примени стандардизованих техничко-технолошких решења која поједностављују, убрзавају и хармонизују електронска плаћања у Европи. СЕПА је иницијатива Европске уније

која омогућава брже и једноставније трансфере новца у еврима између земаља чланица. То подразумева да се плаћања у еврима унутар СЕПА подручја третирају исто као и домаћа плаћања, без обзира на локацију стране која плаћа или стране која прима плаћање. На нивоу Европске уније СЕПА представља договорени скуп јединствених правила и стандарда за извршавање безготовинских плаћања унутар региона СЕПА, коришћењем договореног јединственог скупа платних инструмената (трансфер одобрења, директна задужења, инстант трансфер одобрења и др.), чијом употребом се обезбеђује брзина извршавања трансакција и повећава сигурност и ефикасност њиховог коришћења унутар региона.

СЕПА је осмишљена са идејом да се национални платни системи европских земаља, кроз које се извршавају тзв. мала плаћања (мисли се на плаћања између грађана и привредних субјеката), ускладе са стандардима СЕПА како би могли да функционишу као јединствени систем. СЕПА је подручје на којем у еврима могу да се обављају плаћања под истим условима и правилима, без обзира на то где се налази страна која плаћа или страна која прима плаћање. Другим речима, плаћања између две стране из различитих земаља Европске уније одвијају се на технички исти начин као и национална плаћања, једнако једноставно, уз исте и, ако је могуће, чак и мање трошкове.

мале или никакве користи нападачу за трансакције уз присуство картице.

Бесконтактним картицама које су пресретнуте током процеса испоруке неће моћи да се обављају трансакције док се не изврши контактна онлајн-трансакција. Тиме се смањује ризик од тога да нападач изврши бесконтактне трансакције које не захтевају аутентификацију власника картице.

V б) Преузимање рачуна / преварантска апликација на картици власника рачуна

Починиоци превара користе друштвене инжењеринг технике како би добили податке потребне за преузимање налога, створили лажног власника картице или апликацију / налог за плаћање / картицу или ПИН. Преварна апликација власника картице значи да преваранти користе технике социјалног инжењеринга, као што су посете домовима власника картица, приближавање особљу ПСП-а или друге методе, као што је „spear phishing”, како би добили податке потребне за преузимање налога или креирање лажне апликације власника картице / захтева за платну картицу или ПИН.

Ендноте

¹ European Central Bank, Single Euro Payments Area, доступно на адреси: <https://www.ecb.europa.eu/paym/integration/retail/sepa/html/index.en.html>

² У СЕПА подручје, поред свих земаља чланица Европске уније, улазе и неке друге европске земље: Ирска, Лихтенштајн, Норвешка, Швајцарска, Велика Британија, Андора, Монако, Албанија, Црна Гора, Сан Марино, Молдавија, Северна Македонија и Ватикан.

³ European Payments Council, доступно на адреси: <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/news-insights/news/inclusion-serbia-sepa-payment-schemes-geographical-scope>

⁴ Driving Economic Integration through Payments Modernization in The Western Balkans, European Commission, доступно на адреси: <https://www.worldbank.org/en/region/eca/brief/advancing-the>

Фалсификовање и скиминг-копирање података о магнетној траци на ПОС терминалима и банкоматима скимингом је све мање заступљен облик преваре у Европи. Усклађивањем са PSD2, трансакције европских картица на европским терминалима засноване на магнетној траци су забрањене. Међутим, такозване једноделне трансакције, где или картица или терминал нису европски, представљају трансакције засноване на магнетној траци, које могу да буду прихваћене. Заштита терминала од скимера показала се као највећи изазов. Скимери су еволуирали од класичних екстерних скимера за неметалне материјале до последњих веома вештих скимера.

V в) Фалсификовање и скидање новца с рачуна

Снимање ПИН-а било је раније омогућено преко преклапања ПИН тастатуре или кроз све мање шпијунске камере.

Копирање картица с магнетном траком и крађа података с картице могу да се користе на терминалима на којима ЕМВ чип технологија није подржана, што је најчешће могуће у земљама ван Европске уније.

modernization-and-integration-of-payment-systems-in-the-western-balkans

⁵ European Central Bank, TIPSTARGET Instant Payment Settlement (TIPS), доступно на: <https://www.ecb.europa.eu/paym/target/tips/html/index.en.html>

⁶ SEPA Rulebook, доступно на адреси: <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/what-we-do/epc-payment-schemes/sepa-credit-transfer/sepa-credit-transfer-rulebook>

⁷ SEPA Implementation Guidelines 2023, доступно на адреси: <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/document-library/implementation-guidelines/sepa-credit-transfer-inter-psp-implementation-guidelines>

⁸ The Payment Scheme Management Rules, доступно на адреси: <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/document-library/rulebooks/epc-payment-scheme-management-rules>

Одговори на питања из области здравственог система Републике Србије

Анализа актуелних питања из области здравственог система Републике Србије усмерена је на заштиту података о личности, док је у последњем делу фокус на дневном, недељном и годишњем одмору здравствених радника. Одговори су конципирани тако да пружи помоћ и практично решење с којим се свакодневно сусрећу пацијенти, запослени и послодавци – здравствене установе.

Др Душан Рајаковић,

спец. менаџмента
здравствених установа

Које су обавезе здравствене установе за поступање у циљу заштите података о личности?

Имајући у виду комплексност материје, тешко је у једном одговору обухватити све случајеве. Зато је неопходно консултовати законе, на првом месту Закон о заштити података о личности, Закон о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства и Закон о здравственој заштити. Према Закону о заштити података о личности, „подаци о здрављу” представљају податке о физичком или менталном здрављу физичког лица, укључујући и оне о пружању здравствених услуга којима се откривају информације о његовом здравственом стању. Забрањена је, између осталог, и обрада генетских података, биометријских података у циљу јединствене идентификације лица и података о здравственом стању физичког лица.

Изузетно, обрада је допуштена када је неопходна у сврху превентивне медицине или медицине рада, ради процене радне способности запослених, медицинске дијагностике, пружања услуга здравствене или социјалне заштите, односно управљања здравственим или социјалним системима. Други изузетак односи се на случај када је обрада неопходна у циљу остваривања јавног интереса у области јавног здравља, као што је заштита од озбиљних прекограничних претњи здрављу станов-

ништва или обезбеђивање високих стандарда квалитета и сигурности здравствене заштите и лекова или медицинских средстава. Дакле, у наведеним случајевима, уз наравно законска ограничења, није неопходна сагласност за обраду података.

У обавезну медицинску документацију, у зависности од врсте медицинске документације, уписују се подаци о пацијенту (основни лични подаци, медицинска историја и сл.) и подаци о здравственом стању и здравственим услугама (дијагнозе, здравствене услуге и друге значајне медицинске информације). Управо осетљивост података који чине медицинску документацију представља разлог више за успостављање механизма заштите и јасних правила поступања не само са документацијом већ и са информацијама које су њен саставни део. Такође треба напоменути да медицинска документација представља судско-медицински документ и има значајну доказну вредност пред правосудним и другим државним органима.

Што се тиче запослених, њихово име и презиме и назив радног места нису и не могу да буду тајни подаци, па исти на захтев пацијента морају да буду саопштени. Још увек није довољно развијена свест о доступности и обавези саопштавања података, па се срећемо са ситуацијама да поједини здравствени радници одбијају да се представе, чиме свакако крше одредбе Закона о правима пацијената.

Истим законом предвиђена су поједина права којима се у значајној мери штите подаци пацијената. Ту се пре свега сврставају право на све врсте информација о стању здравља, здравственој служби и начину пружања, право на приватност и поверљивост

дана годишњег одмора, припадају додатна три радна дана. Услед контакта са пацијентима, запослени који је у сталном контакту са пацијентима, а не остварује право на увећани број дана годишњег одмора, има право на још три радна дана. Годишњи одмор по свим основама не може да траје дуже од 35 радних дана. Изузетно, запослени који раде одређене послове са скраћеним радним временом имају право на коришћење годишњег одмора у трајању до 40 радних дана. Самохраним родитељем сматра се родитељ који сам врши родитељско право, када је други родитељ непознат или је умро или сам врши родитељско право на основу одлуке суда или када само он живи са дететом, а суд још није донео одлуку о вршењу родитељског права, као и у другим

случајевима утврђеним Породичним законом. Чланом уже породице сматрају се брачни и ванбрачни друг, дете рођено у браку и ван брака, пасторак, усвојеник и друга лица према којима запослени има законску обавезу издржавања.

Захтев за коришћење годишњег одмора запослени подноси писмено руководиоцу радне јединице, који је дужан да благовремено сачини предлог плана коришћења годишњег одмора запослених, груписан према пословима. При изради плана коришћења годишњег одмора послодавац нарочито води рачуна о захтевима запослених с најдужим укупним стажом осигурања и запослених са децом до 14 година.

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 2.000 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За ирејилашу и грује информације иишише нам на: office@ingpro.rs или нас иозовише на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Имате питање?

У овој рубрики дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

ИНФОРМАЦИЈЕ ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА

Накнада нужних трошкова за издавање копије докумената на којима се налазе информације од јавног значаја

П: *Орјан власћи добио је захтјев за њрисћуј информацијама од јавној значаја, односно љражен је увид у докуменћацију у љросћоријама орјана власћи, ља је љосле извршеној увида захтјевана и фотћо-којија докуменћације која љреба да се најлаћи. На који начин најлаћићи љрошкове којирања докуменћације од сћранке, односно да ли се уйлаћује на рачун орјана власћи или на неки од рачуна бућетћа РС и која је љроцедура најлаће?*

О: Уредбом о висини накнаде нужних трошкова за издавање копије докумената на којима се налазе информације од јавног значаја („Сл. гласник РС” бр. 8/2006 – даље: Уредба) прописано је да, уколико висина нужних трошкова прелази износ од 500 динара, неопходно је да пре издавања информације тражилац положи депозит у износу од 50% од износа нужних трошкова. Поред наведеног, орган власти може да одлучи да тражиоца информације ослободи плаћања нужних трошкова, и то у случају да висина не прелази износ од 50 динара, а нарочито у случају достављања краћих докумената путем електронске поште или телефакса. Одредбом члана 3. Уредбе прецизирано је да су средства остварена од накнаде нужних трошкова за издавање копија докумената на којима се налазе информације од јавног значаја приход бућета Републике Србије.

Из Публикације бр. 13 Слободан приступ информацијама: Ставови и мишљења Повереника, бр. 073-01-4238/2023-02 од 4. 1. 2024. године:

Имамо одговор!

Рачун за уйлаћу јавних љрихода код Уйраве за љрезор на који се уйлаћује накнада нужних љрошкова за издавање којије докуменћћа на којима се налазе информације од јавној значаја јесће 840-742328843-30 (редни број 555 у Прилоју 1 – План рачуна за уйлаћу јавних љрихода уз Правилник о условима и начину воћења рачуна за уйлаћу јавних љрихода и расћоред средсћава са љих рачуна). Приликом уйлаће љреба сћавићи и љозив на број, модел 97, с љим шћо свака ойшћина има свој љозивни број.

Орјан власћи, заједно са којијом љраженој докуменћћа досћавља љражиоцу и налој за љлаћање накнаде у складу са Уредбом о висини накнаде нужних љрошкова за издавање којије докуменћћа на којима се налазе информације од јавној значаја и Трошковником којим се уйврћује висина нужних љрошкова, а који је сасћавни део ове уредбе. Дакле, орјан власћи не може условљаваћи љрисћуј информацијама од јавној значаја љлаћањем накнаде, осим у случају када висина нужних љрошкова за издавање којија докуменћћа на којима се налазе информације од јавној значаја љрелаци износ од 500,00 динара, када је љтражилац информације дужан да љре издавања информације љоложи дейозић у износу од 50% од износа уйврћених нужних љрошкова.

Указујемо и на следећу праксу Повереника број 07-00-02515/2010-03 од 30. 5. 2012. године:

Тражилац је изјавио жалбу Поверенику за информације од јавној значаја и зашћићу љодаћћака о личносћи збој љовреде љрава на слободан љрисћуј информацијама од јавној значаја. У жалби је, између остћалој, навео да му орјан власћи, љј. суд љрисћуј информацијама условљава уйлаћом љрошкова којирања докуменћћа у износу који љревазилази износ нужних љрошкова, односно љлаћањем судске љтаксе.

19) процена ризика јесте систематско евидентирање и процењивање свих опасности и штетности у радном процесу на радном месту у радној средини који могу узроковати настанак повреда на раду, болести или оштећења здравља, као и утврђивање могућности, односно начина спречавања, отклањања или смањења ризика на најмању могућу меру.”

Управа за безбедност и здравље на раду поводом питања Инспектората за рад изјаснила се на следећи начин:

„Радно место дефинисано као послови које запослени обавља у радној средини, односно простору намењеном за обављање послова одређен је радним процесима који се обављају на том простору у оквиру послова на том радном месту зато што радни процеси доводе до настанка опасних појава (догађаји којим

су угрожени или би могли да буду угрожени живот и здравље запосленог), док средства за рад сама по себи могу представљати опасност (околност или стање које може угрозити здравље или изазвати повреду запосленог), али без радних процеса никада неће довести до настанка повреде или оштећења здравља.

Дакле, приликом процене ризика не могу се сагледати простор и радни процеси не доводећи их у корелацију, јер сами по себи и за себе у процени ризика не значе ништа. Наиме, радно место као простор не можемо дефинисати док не сагледамо радне процесе, док с друге стране опасности и штетности на радним местима са истим или сличним описом послова могу значајно да се разликују у зависности од тога у ком се простору обављају или која средства за рад се користе.”

Календар важења њравних акаџа

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	„Сл. гласник РС” број	Датум примене
Правилник о измени Правилника о квалитету семена пољопривредног биља	8/2025	важи до 15. 7. 2025.
Закон о ратификацији Европске конвенције о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама	9/90	Конвенција престаје да важи 1. 8. 2025.
Правилник о информацијама о условима уговора које је пружалац јавно доступне електронске комуникационе услуге дужан да објави, начину њихове објаве и роковима, обрасцу сажетка уговора и садржају обавештења о намери једностране измене услова уговора и праву крајњег корисника на раскид уговора пре истека периода на који је закључен	98/2024 и 45/2025	примењује се од 1. 9. 2025.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом Међународног дана детективских агенција: савезници истине у савременом друштву

Којим прописима је регулисан рад приватних детективских агенција на међународном и националном нивоу, када су настале и како су се развијале представљено је у овом тексту.

У времену када се информације шире брже него икада, а границе између истине и обмане постају све тање, улога детективских агенција добија нову димензију. Данас, више него икад, потребни су нам обучени и етички одговорни професионалци који ће, применом метода посматрања, анализе и верификације, помоћи да се дође до чињеница у приватним, пословним или правним контекстима.

У ту сврху сваке године 24. јула обележава се Међународни дан приватних детектива, као дан сећања на рођење првог приватног истражитеља који је 1833. године почео да води сопствену детективску агенцију и тиме заувек променио начин рада на који се до данас спроводе владине или приватне истраге.

Међународни дан детективских агенција није само прилика да се јавност подсети дуге традиције те професије већ и да се осветли њихова савремена улога у заштити права, интереса и безбедности појединаца и заједница. Њихов рад, често невидљив за јавност, представља важан ослонац институцијама, али и грађанима у потрази за истином.

Не чуди онда да је и један од најпопуларнијих жанрова књига, ТВ серија, филмова и стрипова детективски. Најпопуларнији, а можда и најекранизованији књишки детектив свих времена свакако је **Шерлок Холмс**, ког је осмислио Артур Конан Дојл, чијим смо форензичким способностима посветили текст у рубрици „Кад језик пресуди” у овом броју. По популарности, у стопу га прате **Херкул Поаро** из пера Агате Кристи, као и први књижевни детектив икада **Огист Дипен** из приче Едгара Алана Поа „Убивства у улици Морг”. Тешке деведесете у нашој земљи свима је олакшао Ник Слотер, који је у хавајским кошуљама на бајковитим плажама, тако далеко од свега што се у бившој Југославији догађало, решавао и најтеже случајеве. Многи су одрастали на авантурама полицијског детектива препознатљивог изгледа – Дика Трејсија, иконе америчког стрипа. Ноар графички роман Блексад будио је пажњу главним јунаком антропоморфним мачком и приватним детективом Џоном Блексадом. Као клинци многи су радо гледали цртани филм у ком се на више комичан начин приказује рад детектива симболично названог Инспектор Геџет. Низ је врло дугачак, а све зависи од преференција сваког гледаоца.

новца и носе скупа одела на рачун компаније. Тако су намамили и поменутог менаџера.

■ Крајем 70-их једна италијанска породица ангажовала је Марија да пронађе њиховог сина, ког неколико недеља нису могли да нађу. Открио је да је младић побегао у Амстердам с неколико пријатеља. Онда је породица тражила да сазна како живи. Због тога је отпутовао у Амстердам и морао да се дружи с младим људима који су се окупљали на одређеним местима. На једном од тих места играо се шах, па је кроз партију, уз много цигарета, успео да дође до потребних информација.

Иако је у Србији историја постојања детективских агенција много краћа, и домаћи истражитељи имају искуства у различитим типовима истрага⁹:

■ Проналазак сина након 30 година

Приватни детектив из агенције „Анонимус” Никола Новак помогао је жени из Швајцарске да пронађе сина ког је оставила пре 30 година. Иако је имала минималне информације, детективи су открили да је син живео 250 км од Београда, са карактеристичним ожиљком након операције. Целокупан случај је успешно решен у року од три месеца.

■ Уместо љубавне драме шпијунажа

У првом тренутку случај је деловао безазлено – мушкарац је сумњао да га супруга прислушкује, можда јер мисли да је неверан.

Зато су ангажовани приватни детективи да провере стан. Међутим, након детаљног прегледа специјалним контраприступним уређајима, испоставило се да у њиховом стану нема никаквих прислушних уређаја. Ипак, детективи су открили да се у истој згради, у другом стану, налази прикривени обавештајни пункт, тзв. шпијунско гнездо једне стране амбасаде. Тај стан је био изнајмљен преко фиктивног лица, а служио је за окупљање и активности страних обавештајаца. Како су оперативци који су радили на случају били бивши припадници државне безбедности, знали су како да препознају сигнале, емитере и друге техничке параметре који указују на присуство шпијунске опреме.

Значај рада приватних детективских агенција

Међународни дан приватних детективских агенција – 24. јули подсећа нас на важну, али често невидљиву улогу коју ти стручњаци играју у савременом друштву – од разоткривања преваре до заштите корпоративних и личних интереса. Њихов рад, ослоњен на вештину, етику и упорност, гради мост између истине и правде, доприносећи транспарентнијем и безбеднијем свету.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

¹ О историјском развоју: <https://asginvestigations.com/private-investigator/history-of-private-investigations/>

² https://conflictinternational.com/insights/what-can-a-private-investigator-do-legally-in-the-uk?utm_source=chatgpt.com

³ https://www.detective-agi.com/en/r%C3%A9glementation?utm_source=chatgpt.com

⁴ https://winnersmaze.com/is-private-detective-work-legal-in-india/?utm_source=chatgpt.com#google_vignette

⁵ https://privateinvestigatoredu.org/state-by-state-requirements/?utm_source=chatgpt.com

⁶ <https://researchassociates.com/the-role-of-private-investigators-in-international-cases/>

⁷ https://www.history.com/articles/10-things-you-may-not-know-about-the-pinkertons?utm_source=chatgpt.com

⁸ <https://www.vice.com/en/article/agenzia-investigativa-europol-interview/>

⁹ https://mondo.rs/Info/Drustvo/a1355631/Privatni-detektiv-agencija-pracenje-ubistvo-zene-prisluskivanje-u-firmi.html?utm_source=chatgpt.com

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Речи као доказ: лингвистичка лупа Шерлока Холмса

У овом тексту приказано је на који начин је Артур Конан Дојл као креатор лика Шерлока Холмса представио форензичке методе у детективским истрагама, с конкретним примерима из прича.

Лик Шерлока Холмса

Човек који у магли лондонске улице корача с мистеријом у оку и лулом у руци, који у шапату трагова чује истину, а међу сведоцима и учесницима препознаје кривца, с карактеристичним шеширом на глави – Шерлок Холмс, за вратом има архинепријатеља професора Моријартијем, али и наредника Лестрејда из лондонске полиције. Његов дом је улица Бејкер 221Б, али његов ум – непоновљива мапа логике, хладне као новембарски дах Темзе. Он није само детектив већ оличење разума у свету који воли хаос, или како га је творац кроз речи најбољег пријатеља Вотсона описао у причи „Скандал у Чешкој”:

„Холмс, који је целом својом боемском душом мрзео сваки вид друштва, остао је у нашем стану у Бејкеровој улици, сахрањен усред својих старих књига, из недеље у недељу наизменично у власти кокаина и амбиције, сањивости изазване том дрогом и необуздане енергије његове живе природе. Још га је, као и увек, дубоко привлачило проучавање злочина, а своје огромне способности и изузетну моћ запажања примењивао је на праћење оних нити и разјашњавање оних тајни које је званична полиција напустила као безнадежне.”¹

Иако је Шерлок Холмс измишљени лик, његови методи често предњаче у односу на време и личе на данашње форензичке технике. Он нерадо сарађује с полицијом коју сматра неспретном, али парадоксално, управо је Холмс највише допринео развоју истражних метода. Његове иновације и знање га издвајају од обичних детектива. Ипак, многе технике које му се приписују већ су постојале у британској полицији тог доба — осим форензичке лингвистике, коју је, чини се, Конан Дојл предвидео пре њеног званичног развоја.

Фото: АИ

слушао, читао и закључивао на основу начина на који неко пише, говори или изражава себе. Он је интуитивно примењивао технике које се данас користе у анализи ауторства, профилисању на основу језика, дешифровању, па чак и у испитивањима истинитости исказа. У том светлу Холмс може да се посматра као архетип лингвистичког детектива – онога који препознаје да и иза наизглед најобичније реченице стоји аутор чији идентитет, мотиви и емоције могу да буду расветљени управо кроз анализу језика.

На много начина употреба лингвистичке анализе у криминалистичкој фантастици корисна је за поље форензичке лингвистике, без обзира на то колико је лоше схваћена или погрешно представљена. У време када правна пракса све чешће укључује експерте за језик у поступке доказивања, подсећање на Холмса није само омаж књижевном генију већ и позив да не занемаримо оно што је он знао још пре више од века – **да речи не само описују истину већ је понекад и откривају.**

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- ¹ Артур Конан Дојл „Авантуре Шерлока Холмса”, Тема Београд 2008, стр. 8.
- ² https://publications.aston.ac.uk/id/eprint/38119/1/Sherlock_Holmes_and_Linguistics.pdf
- ³ Артур Конан Дојл „Авантуре Шерлока Холмса”, Тема Београд 2008, стр. 134.
- ⁴ https://publications.aston.ac.uk/id/eprint/38119/1/Sherlock_Holmes_and_Linguistics.pdf
- ⁵ Артур Конан Дојл „Авантуре Шерлока Холмса”, Тема Београд 2008, стр. 91.
- ⁶ <https://core.ac.uk/download/pdf/231019196.pdf>
- ⁷ https://publications.aston.ac.uk/id/eprint/38119/1/Sherlock_Holmes_and_Linguistics.pdf
- ⁸ Артур Конан Дојл „Авантуре Шерлока Холмса”, Тема Београд 2008, стр. 316.

- ⁹ Ибид, стр. 69.
- ¹⁰ Ибид, стр. 38.
- ¹¹ Артур Конан Дојл „Мемоари Шерлока Холмса”, Тема Београд 2008, стр. 148.
- ¹² Ибид, стр. 146.
- ¹³ Артур Конан Дојл „Авантуре Шерлока Холмса”, Тема Београд 2008, стр. 316.
- ¹⁴ Артур Конан Дојл „Повратак Шерлока Холмса”, Тема Београд 2008, стр. 70.
- ¹⁵ Артур Конан Дојл „Авантуре Шерлока Холмса”, Тема Београд 2008, стр. 9.
- ¹⁶ Ибид, стр. 67.

Прејлед њројиса...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ

■ Уредба о додатним захтевима за стављање на тржиште производа који садрже палмино уље, палину мас, односно друга биљна уља и масти („Сл. гласник РС” бр. 47/2025 од 30. 5. 2025)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о максималним концентрацијама одређених контаминената у храни („Сл. гласник РС” бр. 47/2025 од 30. 5. 2025)

ЗАПОШЉАВАЊЕ

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о условима за издавање дозволе за рад Агенције за привремено запошљавање и полагање стручног испита за рад те агенције („Сл. гласник РС” бр. 47/2025 од 30. 5. 2025)

■ Правилник о просторним и техничким условима за рад агенције за запошљавање, условима стручне оспособљености запослених, програму, садржини и начину полагања испита за рад у запошљавању („Сл. гласник РС” бр. 47/2025 од 30. 5. 2025)

ЕНЕРГЕТИКА

■ Уредба о поступању у случају поремећаја у раду и поновном успостављању електроенергетских система („Сл. гласник РС” бр. 46/2025 од 30. 5. 2025)

■ Уредба о утврђивању Превентивног акционог плана ради обезбеђивања сигурности снабдевања природним гасом („Сл. гласник РС” бр. 49/2025 од 13. 6. 2025)

■ Уредба о утврђивању Кризног плана ради обезбеђења сигурности снабдевања природним гасом („Сл. гласник РС” бр. 49/2025 од 13. 6. 2025)

■ Правилник о допуни Правилника о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 bar („Сл. гласник РС” бр. 49/2025 од 13. 6. 2025)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о начину вођења поступка и изрицању

мера и вођењу регистра изречених мера („Сл. гласник РС” бр. 49/2025 од 13. 6. 2025)

ЗДРАВСТВО

■ Правилник о е-картону, личном здравственом броју и достављању података на лични захтев пацијента („Сл. гласник РС” бр. 45/2025 од 28. 5. 2025)

■ Правилник о допуни Правилника о Номенклатури здравствених услуга на секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите („Сл. гласник РС” бр. 48/2025 од 6. 6. 2025)

■ Правилник о допунама Правилника о Номенклатури лабораторијских здравствених услуга на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите („Сл. гласник РС” бр. 48/2025 од 6. 6. 2025)

■ Правилник о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања („Сл. гласник РС” бр. 50/2025 од 16. 6. 2025)

■ Правилник о ближим условима и начину давања пристанка на медицинску процедуру („Сл. гласник РС” бр. 51/2025 од 17. 6. 2025)

ПОДСТИЦАЈИ, ДРЖАВНА ПОМОЋ

■ Уредба о ближим условима и начину остваривања права на новчана средства за изградњу, учешће у куповини, односно куповину породично-стамбене зграде или стана по основу рођења детета („Сл. гласник РС” бр. 49/2025 од 13. 6. 2025)

■ Уредба о престанку важења Уредбе о критеријумима за доделу подстицаја послодавцима који запошљавају новонастањена лица у Републици Србији („Сл. гласник РС” бр. 49/2025 од 13. 6. 2025)

■ Закон о изменама и допунама Закона о утврђивању гарантне шеме и субвенционисању дела камате као мера подршке младима у куповини прве стамбене непокретности („Сл. гласник РС” бр. 51/2025 од 17. 6. 2025)

Прејлед њројиса...

- Правилник о измени Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС” бр. 47/2025 од 30. 5. 2025)
- Уредба о утврђивању Програма за подршку у спровођењу политике родне равноправности за 2025. годину („Сл. гласник РС” бр. 48/2025 од 6. 6. 2025)
- Уредба о утврђивању битних одступања од општих годишњих циљева утврђених смерницама којим се утврђују општи годишњи циљеви друштава капитала („Сл. гласник РС” бр. 48/2025 од 6. 6. 2025)
- Закон о остваривању права из Алиментационог фонда („Сл. гласник РС” бр. 51/2025 од 17. 6. 2025)
- Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС” бр. 51/2025 од 17. 6. 2025)
- Закон о измени Закона о Централној евиденцији стварних власника („Сл. гласник РС” бр. 51/2025 од 17. 6. 2025)
- Правилник о техничким и другим захтевима за стављање дрвета и дрвних производа на тржиште Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 51/2025 од 17. 6. 2025)
- Правилник о измени Правилника о облику, садржини, начину подношења и попуњавања декларација и других образаца у царинском поступку („Сл. гласник РС” бр. 52/2025 од 19. 6. 2025)
- Одлука о изменама Одлуке о листи пољопривредних производа у секторима за уређење тржишта пољопривредних производа („Сл. гласник РС” бр. 55/2025 од 24. 6. 2025)

... донећих између два броја

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис:
САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед